سەرۆك كۆمار: عێراق فاكتەرێكی ناوچەیی كاریگەرە بۆ پشتگیریكردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاكانی لێكتێگەیشتن لەنێوان وڵاتاندا

سەرۆك كۆمار د.لەتیف جەمال رەشید ئەمڕۆ شەممە 24-2-2024 ئامادەی شەشەمین كۆنفرانسی دیالۆگی بەغداد بوو، كە پەیمانگای عێراق بۆ دیالۆگ لەژێر دروشمی (پەیوەندی هەرێمی-میحوەری عێراق) رێكیخستوە.

سەرۆك كۆمار لە كۆنفرانسەكەدا وتەیەكی پێشكەشكرد و دوپاتیكردەوە، چالاكی ناوەندەكانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەكانی پەیوەست بە دیالۆگ و لێكتێگەیشتن، چالاكیی گرنگە، كە كاری حكومەتەكان بەرەوپێش دەبات بۆ پەرەپێدانی بەهاكانی پێكەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەكات لە پێشكەشكردنی بیرۆكە و تێڕوانینەكان بۆ بڕیاربەدەستان، ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ دروستكردنی بڕیارەكان.

هەروەها ئاماژەی بەوەكرد، ئەو سیاسەتەی عێراق، كە لە دوای روخانی دیكتاتۆرییەت و لەلایەن حكومەتە جیاجیاكانەوە پەیڕەودەكرێت و پەرەپێدراوە، لەسەر بنەمایەكی بنەڕەتی داڕێژراوە و بریتییە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنێكی چالاكە بۆ لێكتێگەیشتن و پێكەوەژیانی ناوچەیی.

سەرۆك كۆمار راشیگەیاند؛ عێراق كاری كردوە بۆئەوەی نەبێتە خاڵی هێرشكردنەسەر هیچ لایەنێكی ناوچەیی، بەڵكو فاكتەرێكی ناوچەیی كاریگەرە لەپێناو هاریكاری بونیادنەر و پشتگیریكردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاكانی لێكتێگەیشتن لەنێوان وڵاتە جیاوازەكاندا.

ئەمەش دەقی وتەکەی بەڕێز سەرۆك کۆمارە:

بەناوی خودای گەورە و میهرەبان

خوشکان و برایانی ئامادەبووی بەڕێز

سڵاوی خودای گەورەتان لێبێت

سڵاوتان لێبێت و دەستخۆشی لە هەوڵەکانتان دەکەم بۆ سازکردنی ئەم کۆنفرانسە، کە پەیوەندی بە پتەوکردنی بەهاکانی دیالۆگ و کارکردنی هاوبەشەوە هەیە لەپێناو دروستکردن و پەرەپێدانی ژینگەیەکی ناوچەیی و جیهانی پاڵپشت بە گفتوگۆ و لێکتێگەیشتنی باش لەنێوان وڵاتان.

رەنگە گرنگترین و باشترین لێکتێگەیشتن، ئەو لێکتێگەیشتنە بێت کە لەسەر بنەمای باوەڕێکی راستەقینە بە دیالۆگ و فرەچەشنی و جیاوازی بونیادنراوە، پاشان لێکتێگەیشتنەکە بەهێزتر دەبێت هەر کاتێك لەسەر بنەماکانی بەرژەوەندیی هاوبەش بێت و پاڵپشت بێت بە رێزگرتن لە سەربەخۆیی و سەروەریی وڵاتان و کۆمەڵگەکان.

چالاکی ناوەندەکانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەکانی پەیوەست بە دیالۆگ و لێکتێگەیشتن، چالاکیی گرنگە، کە کاری حکومەتەکان بەرەوپێش دەبات بۆ پەرەپێدانی بەهاکانی پێکەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەکات لە پێشکەشکردنی بیرۆکە و تێڕوانینەکان بۆ بڕیاربەدەستان، ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ دروستکردنی بڕیارەکان و هێنانەئارای کەشێکی گونجاو بۆ لێکتێگەیشتنی باش و پێکەوەژیان.

لای هەموان ئاشکرایە، ئەو سیاسەتەی عێراق، کە لە دوای روخانی دیکتاتۆرییەت و لەلایەن حکومەتە جیاجیاکانەوە پەیڕەودەکرێت و پەرەپێدراوە، لەسەر بنەمایەکی بنەڕەتی دامەزراوە و بریتییە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنێکی چالاکە بۆ لێکتێگەیشتن و پێکەوەژیانی ناوچەیی و یارمەتیدەرە بۆ دروستکردنی ژینگەیەکی پاڵپشت بە دیالۆگ و رێزگرتن لە فرەچەشنی و جیاوازییەکان. هەربۆیە عێراق کاری کردوە بۆئەوەی نەبێتە خاڵی هێرشکردنەسەر هیچ لایەنێکی ناوچەیی، بەڵکو فاکتەرێکی ناوچەیی کاریگەرە لەپێناو هاریکاری بونیادنەر و پشتگیریکردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاکانی لێکتێگەیشتن لەنێوان وڵاتە جیاوازەکاندا.

بە پشت بەستن بەو بنەما گشتیانەی حکومەتەکانی عێراق پەیڕەویانکردووە، دەتوانین هەوڵ و رۆڵی عێراق لە دروستکردنی کەشێکی گونجاو و پاڵپشت بە گفتوگۆ لەنێوان هەردوو وڵاتی دراوسێ، شانشینی عەرەبی سعودیە و کۆماری ئیسلامی ئێران پشتڕاستبکەینەوە. لەڕاستیشدا هەوڵەکانمان بەبێ ئەنجام دەبون ئەگەر ئیرادە و هاریکاری بونیادنەرانەی حکومەتەکانی هەردوو وڵاتی دراوسێ نەبوایە.

پێدەچێت ئەمڕۆ ناوچەکەمان پێویستییەکی زۆری بە بەهێزکردنی پرەنسیپەکانی دیالۆگی بونیادنەر و بەرهەمدار هەبێت.

بەرژەوەندیی گەلان و وڵاتان لە پەرەپێدانی رێساکانی لێکتێگەیشتن و چەسپاندنی پرەنسیپەکانی دیالۆگ و روانینێکی بەرپرسیارانەی بەرەو داهاتوو.

بەرژەوەندیی ناوچەکەمان لەوەدایە، کە هەموومان هاریکاریی یەکتربکەین لەپێناو هێنانەئارای ژینگەیەکی گەشەسەندو و هاریکار و یەکگرتوو.

لە دەیەکانی رابردودا، کات زۆر بەفیڕۆدراو لەو ماوەیەدا سامان و دەرفەتی زۆر بەهەدەر دران، کە دەکرا ناوچەکە بەرەو پێشەوەببەن و هاوبەشی بەهێزتر بکەن و هاریکاری بچەسپێنن.

کەشوهەوای جەنگ و توندوتیژی و تیرۆر لەم دەیان ساڵەدا، هۆکارێکی سەرەکی بوو بۆ بەفیڕۆدانی ئەو سەرچاوە مرۆیی و ئابورییانە و پێموایە هەموومان لە ناوچەکەدا درکمان پێکردووە یاخود پێویستە درک بەوە بکەین، کە ئاشتی و لێکتێگەیشتنی نێوان وڵاتان تاکە رێگایە بۆ دروستکردنی ناوچەیەکی ئارام و سەقامگیر و پێشکەوتوو.

لەم چوارچێوەیەدا دوپاتیدەکەینەوە، کە سەقامگیری لەم ناوچەیەدا بەبێ کۆتاییهێنانی تەواوەتی بە نەهامەتی گەلی فەلەستینی و بەدەستهێنانەوەی مافی رەوای دەوڵەت و خاکی نیشتمانی، بەدی نایەت.

ئێستا کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی زیاتر لە جاران درک بەمە دەکات، چونکە بەدواداچوون بۆ نەهامەتیی فەلەستینییەکان و ئەو تاوانانە دەکات، کە بەرامبەریان ئەنجامدەدرێن. بەرپرسیارێتیی کۆمەڵگەی نێودەوڵەتییە، کە بە ئیرادەیەکی راستەقینە و کاریگەرەوە کاربکات بۆ کۆتاییهێنان بەو نەهامەتیانە و راگرتنی ئەو تاوانە قێزەونانەی، لە دژی گەلی فەلەستین ئەنجامدەدرێن.

خوشکان و برایان بەهیوای سەرکەوتن بۆ کۆنفرانسەکەتان و بۆ ئەو هەوڵە دڵسۆزانەی دەدرێن بۆ بەدیهێنانی دیالۆگێکی ناوچەیی دڵسۆز و بەرهەمدار.

دوبارە سڵاوی خودای گەورەتان لێبێت.